

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ: MRG5180245

ชื่อโครงการ: การพัฒนาโปรแกรมต้นแบบการสื่อสารเรื่องเพศกับวัยรุ่น: เนื้อหาและรูปแบบ
ที่มีความสอดคล้องกับเพศ อัตมโนทัศน์เชิงโครงสร้างทางเพศ และคู่มือสื่อสารของวัยรุ่น

ชื่อนักวิจัย และสถาบัน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อติตยา พรชัยเกตุ โอว ยอง คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.อภิชาติ จำรัสสุทธิรงค์ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม ม.มหิดล
รองศาสตราจารย์ ดร.อัฉราพร สี่หิรัญวงศ์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภา ยุทธไตร คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

อีเมล: atittaya.auy@mahidol.ac.th

ระยะเวลาโครงการ: 2 ปี

บทคัดย่อ:

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศที่มีการสื่อสารกันในกลุ่มวัยรุ่นหญิงและชาย ที่มีอัตมโนทัศน์เชิงโครงสร้างทางเพศแบบลบและแบบบวก กับเพื่อนสนิทและผู้ปกครอง และนำไปสู่การพัฒนาโปรแกรมต้นแบบการสื่อสารเรื่องเพศกับวัยรุ่น สำหรับวัยรุ่นและผู้ปกครอง

รูปแบบการวิจัย: เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (ระยะที่1) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (ระยะที่ 2)

วิธีดำเนินการวิจัย: ระยะที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อายุ 14-18 ปี จำนวน 840 คน (เป็นหญิงร้อยละ 70.2) เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ จากข้อคำถามปลายเปิด โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา จากนั้นคำนวณจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่พูดคุยประเด็นนั้นๆ เพื่อทำการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม ส่วนระยะที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย: วัยรุ่นส่วนใหญ่พูดคุยเกี่ยวกับเรื่องเพศกับเพื่อนทุกวัน (ร้อยละ 41.8) โดยพบว่าเนื้อหาที่วัยรุ่นหญิงพูดคุยมากกว่าวัยรุ่นชายมี 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) พัฒนาการทางเพศและระบบสืบพันธุ์เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นสาว 2) การตั้งครรภ์ การป้องกันการตั้งครรภ์ และการทำแท้ง และ 3) การลวนลาม การล่วงละเมิด และการใช้ความรุนแรงทางเพศ ส่วนประเด็น “ประสบการณ์การกระตุ้นให้เกิดความพึงพอใจทางเพศด้วยตนเอง” นั้นพบว่าวัยรุ่นชายพูดคุยมากกว่าหญิง ส่วนอีก 2 ประเด็นหลัก พบว่าวัยรุ่นทั้งหญิงและชาย และทั้งที่มีอัตมโนทัศน์เชิงโครงสร้างทางเพศแบบลบและแบบบวก มีความสนใจและพูดคุยกันมาก ได้แก่ 1) พฤติกรรมทางเพศในบริบทของสัมพันธ์ภาพเชิงหญิงชาย และ 2) สัมพันธภาพฉันทุรักและการออกเดท ส่วนประเด็น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เอชไอวี/เอดส์ และการป้องกัน มีการพูดคุยกันค่อนข้างน้อย

เมื่อพิจารณาในส่วนของเนื้อหาเรื่องเพศที่มีการพูดคุยกันในวัยรุ่นที่มีอัตมโนทัศน์เชิงโครงสร้างทางเพศแบบลบ และแบบบวก พบว่าความแตกต่างไม่ได้อยู่ที่จำนวนวัยรุ่นที่คุยในเรื่องนั้นๆ แต่เป็นลักษณะของเนื้อหาที่พูดคุยกัน กล่าวคือ วัยรุ่นที่มีอัตมโนทัศน์เชิงโครงสร้างทางเพศแบบลบ มีความสนใจใคร่รู้ เกี่ยวกับเรื่องสัมพันธ์ภาพฉันคู่รัก และ พฤติกรรมทางเพศในสัมพันธ์ภาพ แต่มักไม่ค่อยกล้าแสดงออก หรือแสดงถึงการขาดทักษะหรือขาดประสบการณ์ทาง เพศ ส่วนวัยรุ่นที่มีอัตมโนทัศน์เชิงโครงสร้างทางเพศแบบบวก แสดงออกถึงการพูดคุยได้อย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา เกี่ยวกับประสบการณ์ทางเพศ เมื่อพิจารณาการสื่อสารเกี่ยวกับเรื่องเพศระหว่างวัยรุ่นกับบิดามารดา พบว่ามากกว่าร้อยละ 76 ของวัยรุ่นไม่เคยเป็นฝ่ายเริ่มต้นพูดคุยหรือพูดคุยน้อยมากในเรื่องเพศกับบิดามารดา เช่นกันบิดามารดาก็ไม่ค่อย ได้พูดคุยเรื่องเพศกับลูกวัยรุ่น โดยวัยรุ่นสะท้อนว่าอยากให้บิดามารดาพูดคุยเรื่องเพศกับตนอย่างสบายๆเปิดเผย ตรงไปตรงมา และเปิดรับฟังความคิดของวัยรุ่นด้วย สุดท้ายข้อมูลเหล่านี้ได้ถูกนำมาใช้ในการพัฒนาโปรแกรมต้นแบบ การสื่อสารเรื่องเพศกับวัยรุ่น ที่มีความสอดคล้องกับเพศ อัตมโนทัศน์เชิงโครงสร้างทางเพศ และคู่สนทนาของวัยรุ่น สำหรับวัยรุ่นและผู้ปกครอง

สรุปและข้อเสนอแนะ: การศึกษาพบว่าการสนับสนุนให้เกิดการสื่อสารเรื่องเพศกับวัยรุ่นไม่ว่าจะกับเพื่อน หรือกับบิดามารดา จะช่วยชลอการมีเพศสัมพันธ์หรือลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่นได้ การสื่อสารเรื่องเพศกับ วัยรุ่นที่ดีควรพูดคุยแบบสบายๆ ตรงประเด็นในเรื่องที่วัยรุ่นสนใจ ร่วมกับการนำเสนอเนื้อหาเรื่องเพศที่สอดคล้องกับ เพศ และอัตมโนทัศน์เชิงโครงสร้างทางเพศ ตามโปรแกรมจะช่วยให้วัยรุ่นรับรู้ข้อมูลได้ง่ายขึ้นและนำไปสู่การแสดงออก ของพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยและรับผิดชอบต่อไป

คำสำคัญ: อัตมโนทัศน์เชิงโครงสร้างทางเพศ เนื้อหาเรื่องเพศ การสื่อสารเรื่องเพศ บิดามารดา วัยรุ่น

Abstract

Project Code : MRG5180245

Project Title : Development of communication program: Tailoring contents and modes of communication about sex to gender, sexual self-schema, and communication partners of adolescents

Investigator :

Asst. Prof. Dr. Atittaya Pornchaikate Au Yeong Faculty of Nursing, Mahidol University

Prof. Dr. Aphichat Chamrathirong Institute for Population and Social Research, Mahidol University

Assoc. Prof. Dr. Acharaporn Seeherunwong Faculty of Nursing, Mahidol University

Asst. Prof. Dr. Prapa Yuttatri Faculty of Nursing, Mahidol University

E-mail Address : atittaya.auy@mahidol.ac.th

Project Period : 2 years

Abstract:

Purposes: To examine sex-related issues that were communicated between adolescents and their closed friends and adolescents and their parents, as well as to compare the differences of the contents communicated between males and females, and between those with negative and positive sexual self-schema (SSS); thus, communication programs about sexuality issues for adolescents and for parents were then developed

Design: Descriptive research design was used for the first phase of the study, and participatory action research was used for the second phase of the study

Methods: In the 1st phase of the study, the sample was 840 high school students (70.2% female) ages between 14-18 years old. Questionnaires were used for data collection. Content analysis was used for open ended questions about sexuality contents. Then, frequencies and percentages of the responses of males and females were computed and then compared. For the 2nd phase of the study, the sample was 30 students. Questionnaires and focus groups were used for data collection. Content analysis was used for data analysis

Main Findings: Majority of adolescents talked about sex-related issues with their closed friends everyday (41.8%). Regarding contents about sexuality issues, content analysis revealed three main themes that were significantly differences between female and male communications

favoring females: 1) reproductive and sexual development, 2) pregnancy, pregnancy protection, and abortion and 3) sexual harassment, abuse, and violence; and one issue favoring male, autoerotic experience. The other three issues were not found to be significantly differences between male and female communications; two were of interest by both male and female adolescents regardless of their sexual self-schema. That is, 1) sexual behavior in the relationship context, 2) romantic relationship and dating. Lastly, sexually transmitted infections and HIV/AIDS and prevention had few people talking about the issue

Considering conversation about sex-related issues between adolescents with negative and positive SSS. The differences do not line in the numbers of teens talking about the issues but rather the details of the content. For example, teens with negative SSS showed their interest to the romantic relationship and sexual behaviors in the relationship; however, they were a bit shy to express their feelings or lack of skills or experience in sexual situations. The positive SSS teens, on the other hand, were more likely to be opened and straightforward in their conversation about sexual experiences. For the conversation about sexuality issues with parents, the results revealed that more than 76% of adolescents had never initiated nor had little conversation about sex with their parents and vice versa for the parents. Adolescents reflected the need for sexuality communication with their parents in the opened and comfortable manners. Finally, all these data driven contents were then used to develop the communication program for adolescents and their parents

Conclusion and recommendations: Studies have shown that increase in conversation about sex between adolescents and their peers or their parents could help delay sexual activities and decrease risk-taking behaviors. Thus, having open and direct communication about sex-related issues with adolescents are suggested. Together with presenting sexuality contents that are relevant to gender and SSS based on the developed program could help teens easier to take in information and apply in sexual situations with safe and responsible acts.

Keywords: sexual self-schema, sexuality issues, sexual communication, adolescents, parents

---